

קיות השוררת במשפחה המודרנית — שאין ולא כלום בינה לבין המשפחה בעבר. הילדים וההורים, וביחוד האם, כבולים יחדיו במעגל קסמים של הטפות מוסר, מריבות ומרידות כמעט בלתי פוסקות. בסידרת הרצאותיו הראה הפרופסור דרייקורס על הדבר וך להשתחרר מהכבלים, לבנות יחסים חדשים — ונכונים — עם הילדים. להלן עיקרי דבריו:

דודת בכות. הוא מנסה להשיג את שלו בכל מחיר, כשהנחתו היא: אם לא תרשו לי לעשות מה שאני רוצה, סימן שאינכם אוהבים אותי.

בשלב זה עושה הילד בדיוק ההיפך מ מה שאומרים לו.

כאן אולי המקום להזכיר לאם, שהיא יכולה לצעוק גם בפה סגור. אין צורך לעשות סקנדל כדי, לכעוס. ילדך יודע כשי את כועסת, גם אם לא אמרת מילה. להיפך: אם הצעקה הופכת לעניין יומיומי, הוא מתרגל לכך. כמו אותה בת שמונה, ש שיחקה יום אחד ברחוב, ואמה קראה לה להיכנס הביתה. כאשר הילדה לא צייתה, שאלה אותה עוברת-אורח: "למה, למה את לא שומעת למה שאמא שלך אומרת?" הרימה אליה הילדה את עיניה בתימהון: "אבל אמא עוד לא צעקה", השיבה.

כשהמצב בבית מחמיר, עובר הילד ל שלב השלישי: נקמה. בשלב זה הוא כבר אינו מאמין שיוכל להשיג את מקומו ושיי כותו במשפחה. ימשלב זה קצרה הדרך לשלב האחרון, האומלל ביותר: הייאוש. ה ילד אינו מאמין יותר בעצמו, משוכנע שהוא הסתערך לחלוטין, ורוצה רק דבר אחד: שיניחו לו לנפשו, כדי שלא יתגלה עד כמה הוא טיפש ולא מוצלח.

"למרות שכל אם שונה מכל שאר האמהות — מעניין שכולן עושות את אותן השגיאות," קבע השבוע הפדאגוג והפסיכולוג האמריקאי פרופסור רודולף דרייקורס, העורך בימים אלה מסע הרצאות בישראל. פרופסור דרייקורס זכה לפירסום עולמי בסיפרו הראשון, "ילדים: האתגר". בספר זה, שהפך לאחד מרביי-המכר של המאה, הציג הסופר, לראשונה, את החזו-

מרבית ההורים בימינו אינם יודעים לגדל את ילדיהם. זוהי עובדה-יסוד במשפחה המודרנית, ואין כל טעם להתכחש לה.

רבים מאשימים בכך את האמהות. האמת היא שאין מקום להאשמה זו, לא כלפי האם ולא כלפי האב. אשמה במצב המהי פיסה התרבותית העוברת על העולם ה מודרני. מאז שנעשינו דמוקראטים, אין איש מסכים שישלפו בו. וזה כולל גם את ילדיך.

בתחילת תהליך הדמוקראטיה, היו אלו הנשים שהשתחררו משלטון הבעלים. לאחר מכן נמשך התהליך גם בילדים. אולם האם המודרנית לא השלימה מעולם עם הרעיון — והיא מנסה לכפות את דעתה בכוח: בכוח סמכותה, בכוח הצעקה, ולעיתים גם בכוח הזרוע.

נסיונות אלו נועדו לכישלון. כמה אמהות יכולות לזכור יום אחד בחודש האחרון, שבו לא רבו עם ילדיהן? ייתכן שהאם תשיג, בעקבות הלחץ שתפעיל על הילד, את מה שרצתה ממנו. אך המחיר שתשלם יהיה יקר מדי. הילד יתחיל לפתח התנהגות שלילית.

ילד שהתנהגותו שלילית הוא ילד שיה ייאוש התגנב לליבו, כתוצאה מכך שהופעל עליו לחץ מכון, או שלא זכה לעידוד מס פיק. כאשר זה קורה — וזה קורה כמעט בכל משפחה בימינו — מציב לעצמו ה ילד אינסטינקטיבית ארבע מטרות — כולן כמובן מוטעות — ומכוון את התנהגותו כך, שישיג אותן.

החוכמה הגדולה:

שחקי

מרתו המוטעה הראשונה של ה ילד היא: השגת תשומת-לב מופרזת מהוריו.

הקורבן העיקרי להתנהגות זו היא ה אם, משום שהאב נמצא הרבה פחות ב-

אל תיכנסו

לקרב

אשר קיים בבית מצב של הת מודדות רצונות, במקום שיתוף-פעולה, חובת ההורים — ובמידה רבה גם המו רים — היא לנסות ולזהות באיזה שלב של התנהגות נמצא הילד, כדי שיוכלו לה גיב נכון. מהי התגובה הנכונה?

בשלושת המצבים הראשונים: להוציא את הרוח ממפרשיו של הילד, לסרב להיענות לאתגר שלו, לא לתת לו את תשומת-הלב המיוזמת, לא להיכנס עימו למאבק על

שורריו זכויות

במשפחה!

כוח ויוקרה, לא להשיב בפעולות-תגמול על אלו שלו.

במצב הרביעי, כאשר הילד מילאש, ה תגובה היא: לסרב להאמין בכך — ולהו כיח לו זאת במעשים.

העצה קשה לביצוע, ביחוד בשלושת ה מצבים הראשונים. האם, שהתרגלה להת נהגות מסויימת כל השנים, מתקשה מאוד — אפילו כאשר היא נכונה לכך — להשי תנות. אולם אין לה ברירה: הדרך היחידה להשפיע על הילד היא לא במילים, לא בהטפות-מוסר — אלא רק בכך שהוא נוכח שהתנהגותו — השלילית — אינה נותנת תוצאות. אם הוא מנדנד לאמא, והיא נכ נסת לאמבטיה ומסתגרת שם, מאבד הניד נוד את טעמו — מבלי שהאם אמרה אפילו מילה אחת ומבלי שנכנסה לריב איתו. אם הוא עושה משהו להכעיס, והיא אינה מת לא תהיה בכך נכינה מצידה, אלא השמטת הקרקע מתחת רגליו: הרי הוא אינו מעוני יין להשיג את הדבר שאותו הוא עשה דווקא — הוא היה מעוניין רק להת-

דרכי החינוך שלנו, בבית ובבית-הספר כאחד, גורמות לייאוש אצל ילדינו. אנו עושים במקומם דברים רבים, ובכך מונעים מהם מלהכיר בכוחם ושוללים מהם את ה עידוד, שהוא כה חיוני לגביהם.

לצעוק —

בפה סגור

אשר מחרף הסיכסוך בין ההורים לילדים, עובר הילד מרגסיון למשור תשומת-לב מופרזת, לשלב השני: התמו-

בוקר בזמן, ילך לבית-הספר, יכין שיעור רים, לא יתקוטט עם אחיו. אין טעות גדולה מזו.

האמת היא שהאם צריכה לחלק את ה אחריות עם הילד, לא ליטול אותה בשל מותה על כתפיה. "בתי כליך איטית, ואני כליך זריזה", התלוננה אם אחת — ולא הבינה שהבת, באיטיותה, גורמת לה בכונה להודרו עוד יותר. הבת, שלא זכתה לעידוד מצד האם ולשותפות באחריות, הו לכת ונסוגה הלאה והלאה, כשהיא יודעת שהתנהגותה מדאיגה את אמה, ובכך מזכה אותה בתשומת-לב יתירה מצידה.

בית. כמורכב, קיים הבדל גדול בין האב לאם: האם מדברת ללא הרף — ואינה עושה, בעוד שהאב אומר — ומצפה לבי צוע. לאם רגש-חובה הרבה יותר מפותח, והיא אינה מסוגלת לשתוק, כשהיא רואה משהו הדורש תגובה, לדעתה. היא מתערבת מיד, לוקחת על עצמה את האחריות — שהיתה צריכה להיות בעצם של הבן אי הבת.

משום כך, הדבר הראשון שהאם צריכה ללמוד, אם ברצונה לשבור את מעגל-היח סים השליליים בבית, הוא — לשתוק. זוהי תורה קשה, אך אין לה תחליף.

הבן, שאתרגל לדיבורה, הבלתי-פוסק של האם, ביחוד שאינו מלווה במעשים, מתחיל לא לשמוע אותה. ובמיוחד לא ברגע של חיכוך: אז הופכות המילים לנשק שבו מצ לפים שני היריבים אחד על השני, ולא לאמצעי-תקשורת. לפנות אל הילד בכיכנוע או הסבר מותר רק כששוררת קירבה בין האם לבינו, או בעת מועצה משפחתית.

האם המודרנית מאמינה שזה מתפקדה לגרום לכך שהילד, "יהיה בסדר": יקום ב-